

B I L T E N 04/2012

UŽICE april, 2012. Godina

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“-UŽICE

-ecc. Jovan Mirosavljević, direktor

-dipl. ing. Petar Joković, stručni saradnik za voćarstvo

-dipl. ing. Miroslav Milivojević, stručni saradnik za stočarstvo

-dipl. ing. Nebojša Đurić, stručni saradnik za stočarstvo

-dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, stručni saradnik za ratarstvo

-dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja

-dipl. ing. Zorica Lazić, stručni saradnik za zaštitu bilja

-dipl. ing. Milena Krković, stručni saradnik za zaštitu bilja

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

-predavanja

-održavanje radionica

-davanje saveta u Službi

-davanje saveta telefonom

-davanje saveta na imanjima zemljoradnika

-davanje saveta putem lokalnih radija i televizije

-davanje saveta putem biltena, plakata i brošura

-postavljanje demonstracionih ogleda

-održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova

-pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.

-blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama

-upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi

ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266, E- mail: pssuzice@sbb.rs

Kalkulacija poljoprivredne proizvodnje

Vremenske neprilike, kao jedan od glavnih rizika koji redovno prate poljoprivrednu proizvodnju, razlog su za poštovanje svih pravila agrotehnike i pažljivog planiranja buduće proizvodnje i očekivanih ekonomskih rezultata, odnosno izrade kalkulacije.

Kalkulacija predstavlja pregled visine troškova i prihoda svake proizvodnje koja se odvija na poljoprivrednom gazdinstvu. U strukturi kalkulacije potrebno je odrediti proizvodne rezultate (prinose i prihode) i troškove odnosno inpute, izražene količinski i vrednosno za svaku pojedinu proizvodnju. Kao osnova za izradu kalkulacije o ostvarenoj proizvodnji koja daje dobru preglednost je evidencija o troškovima, prinosima, cenama, приходima.

Poznavanje osnovnih tehnoloških zahteva neophodno je za izradu kalkulacije planirane proizvodnje na osnovu kojih se realno procenjuju očekivani troškovi proizvodnje (potreban repromaterijal, troškove mehanizacije, radne snage i dr.), kao i rezultati proizvodnje. Kao izvor podataka za procenu cena mogu poslužiti cene hemijskih i semenskih kuća, proizvođača đubriva, podaci STIPS-a koji prikuplja i obrađuje cene poljoprivrednih proizvoda i inputa na tržištu Republike Srbije. Tako izražene kalkulacije omogućuju i upoređivanje različitih proizvodnji, uticaj promene cena proizvoda ili visine troškova te vrste proizvodnje na konačni rezultat poslovanja.

Osim što je osnova za utvrđivanje rezultata proizvodnje, kalkulacija je dobar pokazatelj odnosa tj. udela pojedinih stavki prihoda i troškova pojedinačne proizvodnje u ukupnoj proizvodnji i poslovanju gazdinstva.

Kalkulacija je dobra osnova za donošenje kratkoročnih odluka, kao i planiranje buduće proizvodnje i investicija, u koliko se proizvođač odluči za promenu obima, vrste proizvodnje, tehnologije i načina gajenja i slično.

KOROVI U KROMPIRU

Korovi predstavljaju značajan problem pri uzgoju krompira. Gotovo uvek su prisutni na parcelama gde se uzgaja krompir i pricinjavaju velike i neprocenjive štete. Njiva gde nameravamo da sadimo krompir najčešće sadrži mnoštvo semena i podzemnih organa za razmnožavanje korovskih biljaka. Manji ili nikakava problem, korovi ne predstavljaju u proizvodnji krompira samo na površinama na kojima se sadi krompir prve godine posle razoravanja prirodnih livada.

Problem korova u krompiru je posebno izražen zbog toga što se krompir uzgaja kao širokoredna okopavina. Veliki međuredni prostor, kvalitetna priprema zemljišta, kasnija sadnja omogućuju masovnije nicanje korovskih biljaka.

Korovske biljke u usevu krompira zasjenjuju biljke krompira, konkurišu im na prostor, vodu i hranljive materije. Kada gust korov preplavi njivu, krajnji rezultat je nizak prinos i sitne krtole. Korovske biljke su i domaćini biljnih vaši koje su prenosioci virusa koji prouzrokuju ekonomski štetne bolesti krompira. Prilikom vađenja krompira korovi usporavaju rad vadilica, smanjuje im se učinak, povećava potrošnja goriva i sl. Zbog svega toga proizvodnja krompira nije moguća bez suzbijanja korova.

SUZBIJANJE KOROVA

Borba protiv korova podrazumeva niz mera kojima je cilj smanjenje ili potpuno uništavanje korovske vegetacije u usevu krompira. I pored preduzimanja mera borbe, korove je teško potpuno uništiti. Neke smo uništili, drugi niču iz semena i rizoma. To je i razlog primene više mera kojima redukujemo korovsku vegetaciju na onaj nivo koji ne konkuriše usevu krompira.

Agrotehničke mere

Plodored je veoma važna mera kojom suzbijamo korove, izbegavamo bolesti i nematode. Žitarice i lucerka su dragoceni u plodosmeni sa krompirom. Višegodišnje korove možemo uništavati posle žetve žitarica tako što ćemo podsticati njihovo nicanje, a posle nicanja primeniti neki od totalnih translokacionih herbicida. Ovo isto činimo u slučaju jako zakorovljene parcele na kojoj naredne godine želimo gajiti krompir.

Mehaničke mere

U mehaničko suzbijanje spada kultiviranje i ručno okopavanje. Ovaj način suzbijanja korova je efikasan za suzbijanje jednogodišnjih korova dok su još mladi. Delimično je efikasan protiv višegodišnjih korova.

Hemijske mere

Danas se proizvodnja krompira ne može zamisliti bez suzbijanja korova primenom herbicida. Izbor herbicida i vreme njihove primene zavise od vrste korova, faze porasta useva, agroekoloških uslova i dr.

Herbicidi u krompiru se primenjuju

POSLE SADNJE A PRE NICANJA KROMPIRA

U ovoj fazi se koriste herbicidi sa jednom ili dve aktivne materije ili se kombinuju dva preparata kako bi se proširio spektar delovanja herbicida. U ovoj fazi mogu se koristiti herbicidi na bazi: acetohlor (ACETOGAL, ACETOHLOR-90), metribuzin (SENKOR, HEMIBUZIN), linuron (GALOLON MONO).

POSLE NICANJA KOROVA I KROMPIRA

Za suzbijanje širokolisnih korova: metribuzin (SENKOR, DANKOR), bentazon (GALBENON, BASAGRAN)

Za suzbijanje uskolisnih korova u toku vegetacije: cikloksidima(FOKUS ULTRA), fluazifop-P-butil (FUSILADE FORTE)

Veselinka Čorbić, dipl.ing.zaštite bilja

NAČINI ODRŽAVANJA ZEMLJIŠTA U VOĆNJAKU

U zavisnosti o kojoj voćnoj vrsti se radi i načini održavanja površine u voćnjaku su različiti. Takođe raspoloživa mehanizacija , tip voćnjaka i niz drugih uslova opredeljuju način održavanja zemljišta u voćnjaku.

JALOVI UGAR

Podrazumeva oranje voćnjaka plugom u jesen u cilju poboljšanja vodno vazdušnih osobina zemljišta . Nekada je mnogo više primenjivan kada su dominirali zasadi na bujnim podlogama sa većim rastojanjem između voćaka uglavnom kod jabuke kruške šljive.Danas u intenzivnom voćarenju se vrlo retko primenjuje.

PODRIVANJE

Uzadnje vreme sve više se primenjuje kako u ekstenzivnim tako u vrlo intenzivnim zasadima. Ovaj način se izvodi specijalnim podrivačima i traktorima velike vučne snage .Podrivanje se primenjuje na površinama koje su bile zaleđene ili zatravljene pa je neophodno izvršiti poboljšanje vodno vazdušnog režima u zoni korenovog sistema , izvršiti odvodnjavanje, meliorativno diubrenje, kalcifikacija i dr.Dubina na kojoj se podrivanje izvodi kreće se i do 50 cm, ČIZEL podrivačima.

Podrivanje se vrši i sa OPRUŽNIM podrivačima gde se postižu vrlo dobri rezultati . Izvodi se traktoreima manje snage , površina ostaje ravnija, dubina podrivanja je do 25 cm. Dobar je način za deponovanje đubriva i vlage što bliže u zonu korena. Ovaj način treba kombinovati sa drljanjem radi sprečavanja gubitka vlage.Podrivanje je poželjno raditi svake ili svake druge godine.

FREZEROVANJE

Primenjuje se u gustom sadnji jabučastog voća , šljivama, malinama ,ribizli i dr.Izvodi se traktorskim i kultivatorskim frezerima .Dobar je način za uništavanje korova u međuredu voćnjaka,razbijanje pokorice i zatvaranje kapilarnih otvora u površinskom sloju zemljišta.Nepovoljno utiče na strukturu zemljišta, od mrvičaste pravi praškastu. Takođe čestom upotrebom frezera u sušnom periodu dovodi do povećanog gubitka vlage. Povećana

dubina frezerovanja kod malone može dovesti do podsecanja i oštećenja korena, zato je ovu radnju u malinjacima poželjno obavljati kultivatorima i na dovoljnom odstojanju od stabla .

TANJIRANJE

Slično prethodnom načinu obrade voćnjaka, ali može se obavljati na obravnitim površinama. Bolje utiče na strukturu zemljišta i bolje čuva vlagu u zemljištu. Ostaje manje ravna površina. Potrebno je više prohoda.

KOŠENJE

Predstavlja dobar način ukoliko se obavlja organizovano i smišljeno u kombinaciji sa mulčiranjem i zatravljivanjem. Naravno ovo se odnosi samo na medjured i uglavnom kod starijih jabučastih i koštičavih vrsta voća. Ni u kom slučaju ne dozvoliti da trava preraste i da se kosidba obavlja iz nužde. Ova mera se kombinuje najčešće sa upotrebom herbicida u redu. Pokošenu travu ne iznositi iz voćnjaka a još manje stavljati uz stabla drvenastih vrsta voća. Moguća najezda glodara –miševa pa je postavljanje mamaka neophodno.

TARUPIRANJE

Kao i prethodni način , podrazumeva sitnjenje i ostavljanje biljnih ostataka u medjuredu zasada . Ova radnja se izvodi TARUPIMA koji se sve više primenjuju u intenzivnom voćarenju. Njihova primena je u sitnjenju kako travnog pokrivača tako i ostataka od rezidbe. Takođe se izvodi u više navrata tokom godine. Povoljno utiče na konzerviranje vlage , stvaranje humusnog sloja i kretanje mehanizacije po voćnjaku.

ZATRAVLJIVANJE

Ovaj način se primenjuje u visokointenzivnim voćnjacima gde su sve mere pri zasnivanju voćnjaka ispunjene, misli se na pripremu zemljišta dubrenje, postavljanje naslona i sl. Zatravljanje se vrši sa posebnim vrstama niskorastućih trava povećanog sklopa, ENGLESKI LJULJ .Ovaj način se kombinuje sa primenom herbicida u redu kao i košenjem i tarupiranjem u medjuredu. Ovim načinom održavanja zemljišta u voćnjacima dobro se čuva vlagai kreće mehanizacija po voćnjaku.

ZASTIRANJE –MULČIRANJE

Vrši se različitim materijalima , PVC FOLIJAma, slamom ,piljevinom i dr. Ovaj način značajan je kod zasada jagoda, ribizle , borovnice. Značajno je napomenuti da je zastiranje jagodnjaka vezano sa postavljanjem sistema za navodnjavanje. Slamom se mogu zastirati jagode, ribizle a piljevinom najčešće borovnica. Borovnica se zastire piljevinom od četinara ,a bukovom piljevinom jagoda i ostale voćne vrste. Zastiranje je dobar način održavanja površine u zasadima ali pošto je isključena obrada zemljišta može se primeniti kod kultura kratkog veka.

PRIMENA HERBICIDA

U savremenom voćarenju neophodna je primena HERBICIDA, ali ona ima smisla jedino ako se primenjuje znalački, pravovremeno i u neophodnoj meri. Najbolje ih je upotrebljavati u kombinaciji sa gore pomenutim načinima održavanja zemljišta. U principu herbicide možemo primeniti u trakama herbicidnim ili po celoj površini. Takođe možemo ih primeniti pojedinačno ili u kombinaciji u zavisnosti od gajene kulture i prisutnih korova. Prvenstveno moramo voditi računa o uticaju herbicida na gajenu voćku, pogotovu na njegovu višegodišnju primenu. Posebnu pažnju zaslužuje primena ZEMLJIŠNIH herbicida. TRANSLOKATIVNI herbicidi nepravilnom primenom mogu imati odloženo nepovoljno dejstvo za gajenu voćku. KONTAKTNI herbicidi imaju najkraće delovanje na korove ali su najmanje štetni i za gajenu voćku.

Herbicidi predstavljaju veliku pomoć uopšte u poljoprivrednoj proizvodnji i mogu se koristiti po strogim uputstvima poljoprivrednih službi. Pravilnim održavanjem zemljišta u voćnjaku, tj. kombinacijom gore navedenih načina stvorimo uslove za najpovoljniji razvoj gajenih voćaka i naravno postizanje vrhunskih rezultata.

Radulović Andrija, dipl. ing.

ISHRANA TELADI U PERIODU ODLUČIVANJA

U uzrastu od 2-2,5 meseci života, telad se odlučuje tj. prestaje da se hrani sa mlekom i prelazi na čistu ishranu sa kabastim hranivima i koncentratom. Pri donošenju odluke o odbijanju teladi od sise, potrebno je obratiti pažnju na sledeće:

- da li je tele zdravo (ako pati od neke bolesti, treba odložiti odlučivanje sve dok se ne oporavi)
 - da li je tele staro 2-2,5 meseci
 - da li je teško 75-80kg (težina teleta u vreme odlučivanja treba da je 12-15% od prosečne težine odraslog grla od 650kg i to je 75-80kg, a ovo se može odrediti merenjem obima grudnog koša teleta)
 - da li tele pojede dovoljnu količinu startera (1-1,5kg dnevno)
- da li ima dovoljno čiste vode za piće na raspolaganju

Ako postoje svi ovi preduslovi, tele će bez problema prebroditi ovaj period.

Duža ishrana sa mlekom može samo voditi bržem gojenju i smanjenom unosu kabastih hraniva i koncentrata, što nije dobro za razvoj buraga, tako da je potrebno u toku poslednje nedelje pre odbijanja postepeno smanjivati davanje mleka na jedanput dnevno, a povećati količinu kabastih hraniva i koncentrata.

U momentu kad se odlučuje telad, potpuno se ukida mleko koje je do tada bilo izvor energije i proteina u dnevnom obroku, a koncentrat (starter za telad se zamenjuje ukusnim peletiranim koncentratom koji sadrži 14-15% sirovih proteina) i kabasta hraniva od sada preuzimaju tu funkciju.

Posebno su važni koncentрати i daju se oko 2kg dnevno jer obezbeđuju pravilan razvoj buraga, a i telad može bolje iskoristiti suhu materiju iz koncentrata nego iz kabastih hraniva, čime usvajaju više energije i proteina. Od kabastih hraniva se daje visoko kvalitetno seno, dok se vlažna i sveža hrana ne bi trebala davati u prvih 6 meseci života.

Nebojša Đurić, dipl.ing.

**„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“
DOO Užice**

Tiraž:

300 primeraka